

GLE DAMO • *Idiomatic* je evropske kulture povezal tudi v novogoriškem teatru

Čar (ne)moči jezika

Podelitve nagrad so običajno resne prireditve s preišljenimi scenariji. V predstavi *Idiomatic*, kjer nagrado za mir podelijo istoimenski napravi, ki prepozna jezike govorcev in ponudi prevode, pa gre vse narobe. Prav v zmedu je bil tudi na novogoriškem odru čar jezikovnega eksperimenta.

Andrej Zalesjak (levo) je tako kot ostali igralci v svojih matičnih državah povezoval predstavo v Novi Gorici v maternem jeziku občinstva.

FOTO: PETER UHAN

• ANA CUKIJATI

Idiomatic ni klasična predstava, ki bi jo napisal kateri od velikih evropskih dramatikov, ampak aktualna sodobna gledališka uprizoritev, ki gledalcev ne pusti ravnodušnih in jim po uri dinamičnih odnosov na odru pusti dovolj prostora za razmislek o jezikih, kulturah in narodih.

(Ne)delujoča naprava ustvari zaplete

Peterica igralcev na malem odru **SNG Nova Gorica** govori v svojih jezikih ter jezikih, ki jih pozna. Nemec **Georg Peetz**, Romun **George-Albert Costea**, Belgijka **Anna Galy**, Belgijec **Miguel Declaire** in Slovenec **Andrej Zalesjak** angleščine ne uporabljajo, zato pa so pri sporazumevanju bolj spretne in iznajdljivi še z rokami,

telesom, mimiko in predmeti na odru.

Ugotovijo, da se lahko tudi brez sprva nedelujoče naprave *Idiomatic*, ki ji zaradi njenih vrtilin podelijo nagrado za mir, uspejo sporazumeti. Ko usposobijo in preizkusijo prevajalsko tehnologijo, ki prepozna igralčev jezik in zapiše podnapise na platno, pa dobi jezikovni eksperiment nove razsežnosti.

Projekt mednarodne mreže evropskih gledališč je doživel veliko navdušenja in zanimanja že na uprizoritvah v Franciji, Belgiji, Romuniji in na Norveškem, minuli teden pa so predstavo vse dni uprizarjali v Novi Gorici. Tudi tam je gledalce različnih generacij navdušila do te mere, da so pozabili na okvire tradicionalnih uprizoritev in se prepustili eksperimentalni večjezični.

Zategnjen narod je postal pritegnjen

Eden najmlajših članov novogoriškega igralskega ansambla Andrej Zalesjak je v koprodukciji *Idiomatic* v domačem teatru imel glavno vlogo. Tako kot ostali igralci v matičnih državah je povezoval dogodek v maternem jeziku občinstva. Izбира umetniškega vodje **Marka Bratuša**, da se v "zmedeni" predstavi, v kateri je sicer vse predvideno, preizkusi 32-letnik, se je izkazala za pravšnjo. S svojim delnim znanjem nemščine in italijanščine je dovolj prepričljivo krmaril ob prevodu nemške poezije in vzpostavilvi naprave. S pomočjo publike pa je bil prevod nemških verzov še razumljivejši. Izkazalo se je, da je vloga prevajalca v resnici vloga drugega avtorja umetnostnega besedila.

Ob pestrosti jezikov so do izraza prišli tudi značaji posameznih narodov. Resen Nемеc je bil protiutež živahnemu Romunu, ki je Slovence sprva označil za zategnjene, a jih s pomočjo interakcije z gledalci hitro prekrstil v pritegnjene. Francosko govoreča Belgijka je prefinjeno pripravljala rožnati koktejl, špansko govoreči Belgijec pa je temperamentno usposobil napravo. Ob jezikovnih "mineštrah" pripravijo igralci tudi eno nacionalno jed, ki jo občinstvo na koncu na odru pokusi. Tokrat so postregli s sladico iz južne Romunije.

Če povzamemo misel **Toma Kerševana**, enega od članov umetniškega kolektiva *Brida*, je *Idiomatic* podoben multimedijem razstavam, ko najprej nič ne deluje, ko pa zadeve stečejo, je že treba na pogostitev. •